

ירושלים, י"ב כסלו תשע"ב
9 בנובמבר 2011
279/2011

תיקון (09/11/2011): לוח ג' בעמ' 3.

קריירה של בעלי תואר שלישי בשנת 2009:

לקט נתונים מתוך נתוני סקר מיוחד הנערך במסגרת ה-OECD

The Careers of Doctorate Holders, 2009:

Selected Data from Special survey held within the framework of the OECD

בשנת 2009:

- 33.6 אלף בעלי תואר שלישי בישראל - 61% גברים ו-39% נשים.
- 26% מבעלי תואר שלישי הוסמכו בתחום מדעים פיסיקליים, מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב, 19% במדעי הרוח, 18% במדעים ביולוגיים, 17% במדעי החברה ומשפטים, 10% בהנדסה, ו-10% ברפואה וחקלאות.
- יחס בין נשים וגברים בעלי תואר שלישי בתחומי מדעים פיסיקליים, מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב עומד על אחת לשלושה, ובתחום הנדסה – אחת לשבעה. לעומת זאת, בתחום מדעי הרוח היחס לטובת הנשים, ארבע לשלושה.
- 53% מבעלי תואר שלישי הם ילידי ישראל, 21% ילידי אירופה ואמריקה, ו-20% ילידי בריה"מ לשעבר.
- שיעור הבלתי מועסקים בקרב בעלי תואר שלישי נמוך ועומד על 2.3%, לעומת שיעור בכלל האוכלוסייה - 7.6%.
- שיעור השתתפות בכוח העבודה האזרחי בקרב בעלי תואר שלישי גבוה – 89%, לעומת השיעור בכלל האוכלוסייה – 57%.
- אחוז המרוצים מעבודתם בקרב בעלי תואר שלישי (87%) דומה לזה בקרב כלל המועסקים בני 20 ומעלה. עם זאת, אחוז גבוה יותר של בעלי תואר שלישי מרוצים מהכנסתם מעבודה לעומת כלל המועסקים בני 20 ומעלה, 66% ו-58% בהתאמה.

אוכלוסיית הסקר הוגדרה כמי שקיבל תואר שלישי ממוסד אקדמי כלשהו בארץ או בחו"ל, עד גיל 70, שקיבלו את התואר עד המועד הקובע של הסקר, 1 בדצמבר 2009, ושהו בארץ בתאריך זה.

בעל תואר שלישי: מי שקיבל תואר שלישי ממוסד אקדמי כלשהו בארץ או בחו"ל. אוכלוסיית הסקר כוללת בעלי תואר שלישי עד גיל 70, שסיימו את התואר עד 1 בדצמבר 2009, ושהו בארץ בתאריך זה. לא כולל בעלי תואר דוקטור לרפואה (M.D.) שאינם בעלי תואר שלישי נוסף.

כתבה: דלית כהן-לרנר, תחום מעקבים ומהלכי לימודים

לקבלת הסברים והבהרות באשר לתוכן הודעה זו ניתן לפנות אל יחידת קשרי עיתונות בטל' 02-6527845

סקר קריירה של בעלי תואר שלישי – 2009

בעלי תואר שלישי הינם בעלי התרומה הגבוהה ביותר לקידום הידע והטכנולוגיה. לכן יש להם תפקיד מפתח ביצירה של חדשנות וצמיחה כלכלית מבוססת ידע. סקר קריירה של בעלי תואר שלישי, נערך לראשונה בישראל בשנת 2010 והמידע בו מתייחס ברובו לשנת 2009 ובחלקו ל-10 השנים שלפניה. הסקר שהוזמן ומומן על ידי המועצה הלאומית למחקר ולפיתוח במשרד המדע והטכנולוגיה, הינו חלק מסקר בינלאומי שבו משתתפות 30 מדינות חברות בארגון ה-OECD.

סקר קריירה של בעלי תואר שלישי הוא פרויקט משותף של ה-OECD, ה-EUROSTAT והמוסד הסטטיסטי של האו"ם. השתתפות בסקר מאפשרת לישראל להשתלב בפרויקט סטטיסטי חדשני חובק עולם שמטרתו להשוות את הנתונים בין המדינות המשתתפות בסקר, זאת בעזרת יצירת אינדיקטורים אחידים. ארגון ה-OECD יוציא בעתיד הקרוב פרסום הכולל תוצאות שהתקבלו מכל המדינות שהשתתפו בסקר.

המידע העולה מהסקר מאפשר למקבלי החלטות בישראל, ללמוד על תרומתם והשתתפותם של בעלי תואר שלישי בשוק העבודה, על הקריירה המחקרית-אקדמית שלהם, ועל קשרי המדע הבינלאומיים אותם הם מנהלים.

תכונות דמוגרפיות של בעלי תואר שלישי

בשנת 2009 היו בישראל 33.6 אלף בעלי תואר שלישי, 61% מהם גברים ו-39% נשים, 33% מהם היו בגיל 55-64, ו-28% עד גיל 44. בכל קבוצת גיל אחוז הגברים גבוה מאחוז הנשים למעט עד גיל 44 – 37% לעומת 23% (לוח א).

לוח א. בעלי תואר שלישי לפי מין וגיל – 2009

נשים		גברים		סך הכל		גיל
אחוז	מספר (באלפים)	אחוז	מספר (באלפים)	אחוז	מספר (באלפים)	
100.0	13.1	100.0	20.4	100.0	33.6	סך הכל
36.7	4.8	22.8	4.7	28.3	9.5	עד 44
25.2	3.3	29.1	5.9	27.6	9.3	45-54
29.8	3.9	35.8	7.3	33.4	11.2	55-64
8.3	1.1	12.3	2.5	10.7	3.6	65-70

בעלי תואר שלישי בתחום מדעי הרוח הוסמכו לתואר שלישי בגיל ממוצע גבוה יותר מבעלי תואר שלישי בתחומי מדעים ביולוגיים, מדעים פיסיקליים, מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב – 41 לעומת 33.

בשנת 2009 כמחצית מבעלי תואר שלישי (53%) היו ילידי ישראל, 20% ילידי ברית המועצות לשעבר ו-21% ילידי אירופה (ללא בריה"מ), אמריקה ואוקיאניה. אשר למקור התואר, 62% קיבלו את התואר השלישי ממוסד אקדמי בארץ, 16% ממוסד אקדמי בברית המועצות לשעבר ו-21% באירופה (ללא בריה"מ), אמריקה ואוקיאניה (לוח ב).

לוח ב. בעלי תואר שלישי לפי ארץ לידה וארץ קבלת התואר – 2009

ארץ קבלת התואר		ארץ לידה		
מספר (באלפים)	אחוז	מספר (באלפים)	אחוז	
33.6	100.0	33.6	100.0	סך הכל
מזה:				
20.9	62.2	17.7	52.6	ישראל
5.2	15.6	6.7	20.0	בריה"מ לשעבר
6.9	20.7	7.0	20.9	אירופה ללא בריה"מ אמריקה ואוקיאניה

לימודים לתואר שלישי

בשנת 2009 26% מבעלי תואר שלישי הוסמכו בתחום מדעים פיסיקליים, מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב, 19% במדעי הרוח, 18% במדעים ביולוגיים, 17% במדעי החברה ומשפטים, 10% בהנדסה, ו-10% ברפואה וחקלאות.

שיעור גבוה יותר של גברים הוסמכו בתחום מדעים פיסיקליים, מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב. היחס בין נשים וגברים בעלי תואר שלישי בתחומי מדעים פיסיקליים, מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב עומד על אחת לשלושה, ובתחום ההנדסה אחת לשבעה. לעומת זאת בתחום מדעי הרוח נשים מהוות רוב, כאשר היחס בין נשים לגברים עומד על 1.33.

לוח ג. בעלי תואר שלישי לפי מין ותחום לימודים – 2009

נשים	גברים	סך הכל	
13.2	20.4	33.6	סך הכל (באלפים)
לפי תחום לימודים			
אחוזים		מספר (באלפים)	
57.3	42.7	6.5	מדעי הרוח
44.6	55.4	5.7	מדעי החברה ומשפטים
24.8	75.2	8.7	מדעים פיסיקליים, מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב
52.4	47.6	6.1	מדעים ביולוגיים
12.5	87.5	3.4	הנדסה
35.7	64.3	3.2	רפואה, חקלאות, ותחום לא ידוע

מקור מימון עיקרי בזמן הלימודים

עבור 28% מבעלי תואר שלישי בתחומי מדעים פסיקליים, מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב, מלגה ממוסד בישראל הייתה מקור הכנסה עיקרי בזמן לימודיהם. אצל 24% מעמיתיהם הכנסה מעבודה בהוראה או במחקר במוסד בו למדו שימשה מקור מימון עיקרי בזמן לימודיהם, כאשר יתר בעלי תואר שלישי בתחומים אלה קיבלו, הכנסה מעבודה במקום אחר מהמוסד בו למדו (20%), מלגה מחו"ל (13%), הלוואות וחסכונות אישיים (7%), או מקור אחר (8%). לעומת זאת בתחומי מדעי הרוח ומדעי החברה ומשפטים מלגה ממוסד בישראל הייתה מקור הכנסה עיקרי עבור 17%, ואילו עבור שלישי 32% הכנסה מעבודה מחוץ למוסד בו למדו הייתה מקור מימון עיקרי בזמן לימודיהם.

תכונות כוח עבודה אזרחי של בעלי תואר שלישי

בדצמבר 2009 שיעור השתתפות בכוח העבודה האזרחי בקרב בעלי תואר שלישי היה גבוה מאד – 89%, לעומת שיעור כוח העבודה האזרחי באוכלוסייה – 57%¹. בקרב גברים בעלי תואר שלישי בגיל 45-54, עמד שיעור השתתפות בכוח עבודה אזרחי על 97%.

שיעור הבלתי מועסקים בקרב בעלי תואר שלישי היה 2.3%, זאת בהשוואה לשיעור של 7.6% בכלל האוכלוסייה¹.

שיעור בעלי תואר שלישי עד גיל 44 ובגיל 65 ויותר, העובדים בעבודה חלקית מסך המועסקים (20%), היה גבוה מהשיעור של בעלי תואר שלישי בגיל 45-64 (13%).

לוח ד. תכונות כוח עבודה של בעלי תואר שלישי לפי גיל ומין – 2009 (אחוזים)

עובדים בעבודה חלקית מסך כל המועסקים			בכוח עבודה אזרחי			
נשים	גברים	סך הכל	נשים	גברים	סך הכל	גיל
22.6	11.7	15.8	86.8	89.7	88.6	סך הכל
24.4	15.9	20.2	91.7	93.2	92.4	עד 44
18.6	9.9	12.9	92.4	97.0	95.3	45-54
23.9	8.2	13.6	87.9	90.3	89.5	55-64
22.0	21.6	21.7	43.7	64.6	58.2	65-70

¹ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, "שנתון סטטיסטי לישראל", לוח מספר 12.7, ירושלים, תש"א-2010.

שביעות רצון של מועסקים בעלי תואר שלישי

אחוז דומה (87%) של בעלי תואר שלישי וכלל המועסקים בני 20 ויותר המרוצים מעבודתם². גם פילוח לפי מין אינו מגלה הבדלים מובהקים בשביעות הרצון מהעבודה בין בעלי תואר שלישי וכלל המועסקים בני 20 ויותר.

לוח ה. שביעות רצון מעבודה ומהכנסה של בעלי תואר שלישי ובני 20 ומעלה (אחוזים)

מועסקים בני 20 ויותר ⁽¹⁾	בעלי תואר שלישי	
שביעות רצון כללית מהעבודה		
86.7	86.5	סך הכל
85.5	86.1	גברים
88.1	87.3	נשים
שביעות רצון מההכנסה		
58.1	66.2	סך הכל
61.1	66.4	גברים
54.5	65.9	נשים

(1) הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הסקר החברתי – 2009

אחוז בעלי תואר שלישי המרוצים מהכנסתם מעבודה, גבוה לעומת כלל המועסקים בני 20 ויותר – 66% ו-58% בהתאמה.

אחוז הנשים בעלות תואר שלישי המרוצות מהכנסתם מעבודה גבוה ב-11 נקודות האחוז משיעור המועסקות בנות 20 ויותר (66% ו-55% בהתאמה). ואילו אחוז הגברים בעלי תואר שלישי המרוצים מהכנסתם מעבודה גבוה רק ב-5 נקודות האחוז מהמועסקים בני 20 ויותר – 66% ו-61% בהתאמה.

² המונח מרוצים מתייחס לתשובה מרוצה או מרוצה מאד.

הגדרות

דרג חינוך: שלב בהתקדמות הלמידה מלמידה בסיסית ללמידה מורכבת יותר. הלמידה כוללת את כל סוגי התכניות הקיימות באותו שלב. דרגי החינוך הם: חינוך קדם-יסודי, חינוך יסודי, חינוך על-יסודי (חטיבת ביניים וחטיבה עליונה), חינוך על-תיכון וחינוך גבוה (OECD).

חינוך גבוה לתואר שלישי: לימודים אקדמיים בדרג חינוך 6 על פי סיווג ISCED97, המקנים תעודה אקדמית מוכרת על ידי המועצה להשכלה גבוהה.

תחום לימוד: תחום מדעי אליו שייך מקצוע הלימוד לפי סיווג אחיד של הלמ"ס.

בעל תואר שלישי: מי שקיבל תואר שלישי ממוסד אקדמי כלשהו בארץ או בחו"ל. אוכלוסיית הסקר כוללת בעלי תואר שלישי עד גיל 70, שסיימו את התואר עד 1 בדצמבר 2009, ושהו בארץ בתאריך זה. לא כולל בעלי תואר דוקטור לרפואה (M.D.) שאינם בעלי תואר שלישי נוסף.

השבוע הקובע: השבוע לגביו מופנות אל המרואיין שאלות על עבודה. בסקר "קריירה של בעלי תואר שלישי" השבוע הקובע הוא השבוע הראשון של דצמבר 2009.

כוח עבודה אזרחי: אנשים בני 15 ויותר, שהיו מועסקים "או" בלתי מועסקים "ב" שבוע הקובע.

מועסק: אדם שעבד בעבודה כלשהי ב"שבוע הקובע" לפחות שעה אחת, תמורת שכר, רווח או תמורה אחרת.

בלתי מועסק: אדם שלא עבד כלל (ב"שבוע הקובע"), אפילו לא שעה אחת, וחיפש עבודה באופן פעיל ב-4 השבועות שקדמו לחודש דצמבר 2009.

אינו בכוח עבודה אזרחי: אדם בן 15 שנים ויותר שלא היו מועסקים או בלתי מועסקים. כמו-כן חייל בשירות סדיר (שירות חובה וצבא קבע) אינו שייך לכוח עבודה אזרחי.

ענף כלכלי: סיווג הפעילות העיקרית של מקום העבודה בו עבד האדם נערך על-פי הסיווג האחד של ענפי הכלכלה, 1993, פרסום טכני מס' 63, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 2003.

משלח יד: סיווג הפעילויות והעיסוקים שהאדם מבצע במקום עבודתו, בלי להתחשב במקצוע אותו למד אם אינו עוסק בו, נערך על-פי הסיווג האחד של משלחי יד, 1994, פרסום טכני מס' 64, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.